

RÂNDUNICA

FÓIE LITERARĂ-BELETRISTICĂ.

APARE

BCU Cluj / Central University Library Cluj
IN SIBIIU, DE TREI ORI PE LUNA.

PROPRIETAR-EDITOR ȘI REDACTOR

SILVESTRU MOLDOVAN.

SUMARUL:

Ana	Marg. Moldovan.
Țeran român . . . !	Antoni Popp.
Judele Zăbun	I. E. Prodan.
Dela sate	V. B. Munteșcu.
George Dandin sau bărbatul înșelat (trad.)	Iosif Schiopul.
Copilă, tu ce crezi?	Alexandru.
Rămurele:	
Șchițe și portrete	Ilarie Chendi.
De ce brósca nu putre- desce	Gr. Sima a lui Ion.
Feliurite	* * *

Apare:
în 10, 20 și 30 a fiecărei luni.

Abonamentul:
Pe an 6 fl., pe jumătate de an 3 fl., pe pătrar de an 1.70 fl.
Pentru România și străinătate pe an 16 franci.

Proprietar-editor și redactor Silvestru Moldovan.

A N A.

Novelă.

Margareta Moldovan.

— Și da, ce întrebare? Adecă ție mai bine ți-ar plăce de un nebun ca Emil Podorcă, atâta ți e min-tea, dar noi scim întocmi lucrurile mai bine, har dom-nului. Nu ne luăm după fantasii nebunesci.

— Emil nu-i nebun, încă nimeni nu...

— Nimic, nimic mai mult, ai înțeles, și du-te odată!

Ana eși supărată, dar îndată se mângăia cu re-cătirea scrisoarei lui Emil, care suna așa:

Scumpa mea Ană,

Astăzi a trebuit să plec, fără ca să imi fi putut lua adio dela tine. Terminul cenzurii imi este pe 30 Ianuarie, dacă imi ajută Dumnezeu pe 2 Faur, pe ziua balului sunt acasă. La revedere deci la bal. Adio scumpă Ană.

Al tēu pentru totdeauna

Emil.

— Sermanul Emil, dōr i-a ajuta Dumnezeu să facă bine cenzura, ș'apoi la bal... da, chiar și cu panglici roșii încă merg... cum vom fi de fericiți... numai mătușica asta de nu m'ar persecuta atâta cu privirile ei curioase. Pfui, ce priviri, parcă mă întâpă cu ele. Dar tot voiu învinge să facă mătușica ce va vrea... de cât se nu mă mărite după Emil mai bine rămăi fată bătrână... ba nu, ... mai bine călugăriță, nici aceea... în fine mă voiu face eu ceva, dar nevasta *strigoiiului* nici odată... Gândesci că e o măimucă imbrăcată într'un sac, frisată și cu mănuși, pe care și le tot netezesc. Când vrea să zimbescă gura ii se duce până la urechi, ochii ii se string, obrajii ii se roșesc, curată caricatură de foi umoristice... Hm, ar vrea și el o nevăstuță ca mine, ei deu, dar nu-i păpa nene Todorescule... éta ideie, am să-i dīc de aci încolo nene Todorescu să sciu că crēpă de necaz.

Abia se inseră bine și o trāsūră se opri la pōrtă, din care se cobori Todorescu. Venea să ia pe Ana și

mătușă Trina la soirēe. În mână aducea un buchet mare de rose roșii.

Atât a mai lipsit mătușii Trina. Ana a trebuit în sara aceea să se presinte la soirēe cu buchetul de rose roșii, și în pēr cu o panglicuță roșie. Obrajii ii ardeau de necaz și așa tōte era inflăcărata de roșu.

Cum a scăpat pe câte-va minute de privirile scru-tătore a mătușii Trina, s'a încins în conversație cu To-dorescu.

— Nici nu ți-am mulțamit *nene* Todorescu pentru buchet — dīse ea ironic.

— Cum ai dīs — *nene*?

— Da. Pot să îți dīc altfel? — Nu mă lasă *stima* și *venerația* față de dta.

— La ce atâta ironie?

— Nici o ironie *nene* Todorescu, eu aflu dōr po-trivit, luând în *considerare diferența* de ani între mine și dta. Așa *nene drăguțule*, că nu te superi? Veđi eu așa te stimez încât...

— Bine-i, fōrte bine, stima încă face mult, ș'apoi din stimă se pōte *eventual* desvolta și mai mult *cu tim-pul*. — Ce cređi mititico?

— Nu *nene* Todorescu, eu deja te stimez cum pot mai mult. — În fine ce ai mai și vrea?

— Nu-u pōți mai mult? Așa-a? N'am sciu?

— Sē nu te superi pe mine, *nene* — da?

— O să vorbesc cu domnișōra Trina, o să vēd eu ce joc e acesta?!

— Nu domnule Todorescu te rog lasă nu vorbi cu mătușica, ... că... eu scii... cum să dīc... am glumit... aceea...

— Ce, ce, eu vreau să fiu în curat odată cu dta sau vreți să mă?...

— Nu, dōmnne păzesce, dta ești dōr bine vēđut totdeauna la noi, noi te stimăm...

— Mai lasă din stimă frate — pardon, domnișōră. Stimă mai puțină ajunge, ș'apoi pe lângă aceea, ceva —

aşa delicat-ă-ă aşa — un fel de simpatie — sau mai mult încă, așa-a o, o iu-iu-bi-re-e.

— Ha, ha, ha, trebuie să rid nene Todorescu, ce fisionomie comică faci.

— Să nu te uiti la fisionomia mea, ci la inimă, ah inima-a mi-e caldă, ferbinte, grozav de ferbinte.

— Arde pôte, nu?

— Da. așa-i, invențiosă ești, scii că-mi plăci?

— Deu?

— De-eu așa, ah, ce nu aş da să...

— Pentru Dumnezeu nu te strimba așa, că imi vine să rid.

— Să riți de mine? Sunt eu de batjocură de-e, de-e...

— Nu, nu nene...

— Te rog să nu imi dici mai mult așa, că mă duc la domnișora Trina și...

— Nu merge — de te rog stăi pe loc, că... nu am voit să dic chiar așa, — dar scii ești atât de comic, atât de invențios în ale hazului, încât trebuie să rid.

— Aha — își gândi Todorescu — să imblândească căprița. Trebuie să o spariu cu mătușică-sa și treba merge strună.

— Acum odată mă iartă nene... nu, domnule Todorescu — mă ierți?

— Da.

— Ce bun ești, veți așa imi place.

Todorescu zimbi satisfăcut.

Indată după aceea să servi céiul și conversația s'a sfârșit cu atâta. Ana nu era indestulită, ea își făcuse alte iluzii pentru a-l necăji. Nu-i succese însă, căci „strigoii” îi sta tot cu mătușa înainte, ș'apoi era vai de ea, dacă ar fi aflat mătușa Trină despre conversația lor. Ar fi incuiat-o sigur pe două săptămâni în odaie, ba pôte nici la bal nu o ducea, ș'apoi Emil, — da, nu se putea în-

télni cu el. În fine mulțămii lui Dumnezeu, că a scăpat norocosă fără intrevenirea mătușii Trină.

Totă seara aceea nu s'a mai ocupat cu Todorescu. Acesta se arătă indignat, se puse într'un colț al odăii și nu se mai sculă de acolo, pe lângă toate intrevenirile damelor. El avea idea fixă să vină Ana să îl rōge, ér aceea să încăpățină, că nu... fie ce va fi, dar ea nu se dimite a merge la el în colț.

Mătușa Trină îi făcea mereu semne, ca să mērgă, să-i vorbescă, dar Ana rămânea nemișcată. Își puse capul într'o parte și pace, nu se mișca. Ca să incunjure apoi semnele mătușii Trina își întorse spatele către ea și se arăta a fi ocupată cu celelalte fete. Privirile mătușii Trină scăpărau foc de mânie, dar ca damă cultă, ce voia să o considere lumea, nu se arăta că are necaz, pe mișcări însă se vedea, că-i iritată.

Todorescu își petrecu restul sērii în colț, ér Ana între prietene. Urmarea a fost foarte durerōsă pentru mătușa Trina și anume, a trebuit să mērgă pe jos acasă, căci Todorescu nu le mai oferi trăsura la scară. Să aruncă el în jilțul comod al trăsurii și porunci vizitiului să mâne. Mătușa Trină rămase cu ochii holbați la acest spectacol și plecă încetinel pe jos. Ana o urma la distanță respectabilă, îi era grōză să se și apropie de mătușa sa.

În gând Ana era mulțămită, cugeta că cu ziua de ați s'a scăpat de *strigoii*.

Mătușa Trina nu putea să adōrmă, ofta câte una, borborosea, să svircōlea în cōce și în colo în pat. Nu-i eșea din cap, cum a trebuit ea să vină pe jos acasă, și încolo a mers cu trăsura lui Todorescu, își inchipuia că toți tot de ea vor vorbi acum. Și la toate aceste cine a adus-o? Ana... Flușturata de Ană... dar lasă numai că va pomeni ea... abia să mai putea însă gândi la résbunare, căci — adurmi.

(Va urma.)

RĂMURELE.

Schițe și portrete.

Leana.

„O tempora...!”

Ce minune fără noimă mai e și vremea asta! Cum trec toate, cum se schimbă, cum se învērte de cu grabă acest caleidoscop al vieții noastre! Ca mânat de dūburi rele, sbōră vecinic carul sorții noastre prin arena vastă, și feri nu-l putem de ghicașe, bolovani și abisuri... necum să-l oprim în cursul sēlbatic.

Sfîrșitul? Aș, e fără cap și fără sfîrșit această minune, ideia omenimei e în ea intrupată; diferiți invēțați o talmăcesc în diferite feluri; poeții ș'au croit din ea legenda despre vecinic călătorul Ahasver; ér nouē, pentru binele nostru, ne place — a nu ne ocupa cu ea! Nu ne priesce a ne perde în cercetări metafisice pentru eruarea acestei minuni, pentru de a cunosce minunatul raport dintre cauze și efecte, ci ne acomodăm simplu împregiurărilor, timpului și tuturor capriciilor lui.

Nu înțelegem rostul timpului! Bine; ne-am convins și nici nu ne mai spargem capul cu scrutarea lui.

Și la ce să-ți mai faci, cēsuri amare și ostenelă zădarnică! Nu are existența ca fapt complinit, viața omului, destule părți senine ce te recompensēză din belșug pentru acēstă manciatē? Lăsăm deci aceste nedumeriri teoretice, aceste griji supērăciōse, și trecem la părțile senine din viața inșași, constatând mai întâiu, că cu timpul se schimbă și omul și voința, să sting sentimente și re'nviēză nouē, încât omul după un scurt interval e un depositar de esperiențe, un practic lecsicon universal al vieții.

Le scim acestea cu toții, bine le scim, și esperiență am făcut indeosebi cu dragostea, cu cel mai nobil și intensiv sentiment, care mai mult sēmănă în nestatornicie cu timpul, — simbolul nestatorniciei. Dragostea e ca și acesta de neînțelēsă și enigmatică. Nestatornici fiind, zădarnic ne vom face imputări, căci astfel este firea dragostei și nu suntem noi nici când absoluți cārmaci ai voinței noastre...

... Sērmană Leana!

Cine ar fi gândit vr'odată, că toate jurămintele noastre să aibă acest calm rezultat, acēstă supērăciōsă esperiență? Cine ar fi putut la timpul sēu presupune, ca atătōr asigurări împrumutate să urmeze acēsta comună rezonare și o mulțămire în starea ulterioară? O tempora...!

Inima-mi era zidită anume să te iubescă! Erai frumōsă ca un boboc scāldat în rōua dimineții. Pe fața

TĚRAN ROMÂN...!

*TĚran român, lasă-ți moșia,
Și cugetul de-a agonisi,
Căci iar te-amenință sclăvia,
Deși tu crești liber a fi...*

*TĚran român, leu în răsbóie
Ridică-te de unde ești,
Căci ai să dai iar de nevoie,
Decumva bin' nu te grijești...*

*TĚran român, copil de babă
Deșteptă-te din somnu-ți greu
Pe cei dușmani de mi-i întrebă,
Cu noi românii ce mai vreau?!...*

*Ah, spune-le ce fu românul
Când țara noastră fosta 'n foc,
Și cum luptat-a cu păgânul
In totdeauna cu noroc:*

*Și-apoi le spune verde 'n față,
Prin sânge și cu vitejie
De câte ori a noastră viață
O am probat în bătălie!*

Chiug 3/15 Maiu, 1894.

Antoniu Popp.

JUDELE ZĂBUN.

(Urmare.)

I. E. Prodan.

Piștean își întinse mâna și cu ea întinsă deasupra mesei stătî o clipă fără ca Zăbun, care privea țintă în ochii lui să-i răspundă prin o stringere de mână. Brațul greoiu, și musculos alui Piștean părea a se abate dela linia orisontală, când Zăbun își întinse încet mâna, ca și cum ar fi fost pusă în mișcare de un gând ce era în luptă cu alte gânduri și numai cu ore-care greutate se putî ridica preste ele la o hotărîre.

Zăbun dete mâna lui Piștean și stînd mîna în mîna după un moment de adincă tăcere, diise:

— Mare cinste veniți a-mi face fraților și vă mulțumesc, dar ian vedeți fraților că eu mi-s bătrîn acum

și n'ași vrea să-mi iau necazuri și griji asupra capului. Sciți bine, că chinezia e slujbă grea; solgăbirăii așteptă ađi multe dela chinezi și afară de asta omul ori cât ar face totuși întempină nemulțumire.

Făcînd o mică mișcare, Zăbun după aceste cuvinte își luă mîna din alui Piștean și urmă: — Eu cu plăcere aș primi, că pe mine încă mă dore inima de cele ce se petrec la noi în sat, dar nu vreau să-mi înmulțesc grijile, n'ași vrea să-mi fac móră în cap. Dar pentru asta, aideți fraților, să vedem ce mai dice vinul ăsta.

Păharele se umplură, ciocnete îndoite însoțite de urări pentru chinezul Zăbun sunară la urechi.

ta „frumseța și nării își deduseră o fericită întîlnire“. Și e destul de a fi frumoasă pentru de a inhăța o inimă de bărbat.

Erau ăile dragi acele:

„Pe timpul cel mai darnic de dulce inspiraie
Cînd florile 'ntind mîndru gurița lor la sóre,
Cînd recoroșii zefiri din văile mănóse
Sburînd șaduc în taină, o șóptă amoróasă“.

Đilnic ne întelneam séra în amurg pe podișorul cel din capul satului, și vorbe góle povestind priveam ca doi copii la riulețul ce curgea lin, flecărînd și el ca noi. Erai tótă a mea și eu al tđu! Și cînd atunci mă cuprindeai cu brațe moi, și-mi dedeai voie, ca cu capul răđimat de sinu-ți plin să ascult, oprindu-mi resuflarea, viforóse palpitări, mi sé părea a fi găcit, că scopul vieții e iubirea. Și astfel ne-am iubit, mult timp ne-am tot iubit!

Și scopul iubirii?

„Copilă, amorul adevérat nu are scop, nu are in-teres; e acel nu știu ce și nu știu cum, ce numai inimi mari il simt și nutresc fără vre-un scop!“ Astfel îți șopteam adese Leano, și 'n ochii tői cei întelepți ce-team atunci o îngrijire, un dor ascuns...

— Ah, și fluturii dór să îndrăgesc cu un scop. de floricele“, oftai într'una...

Aveai părinți moderni, copilă, buni pedagogi, ce ne-au pus bețe în róte, ne-au astupat tóte pîrlazurile, peste cari trebuia să trecem, ca să ajungem la locul de întîlnire ca să ne mai iubim...

S'a făcut tómnă! Podișorul a rémas pustiu, riulețul a încetat de a borborosi ca noi. Eu am rémas rece ca firea, sleit de cîntecul tđu „cu scop“, învêtat dela părinți.

Și te-am uitat de mult Leano! Timpul, ácêta minune fără noimă e de vină. El alérgă vecinic înainte, și cu el trec tóte:

„Ca un nor gonit de crivêț
Sub țăriile albastre
Fuge dorul, fug speranțe.
Fug iluziile nóstre“.

Budapesta.

Ilarie Chendi.

De ce bróscă nu putređește.

— *Legendă.* —

Maica Domnului nu vedea decăt negru și întu-nerec înainte ochilor sei. Și cum nu, cînd cîrturarii și fariseii cei fără-de-lege, au pironit pe cruce pe unicul sêu fiu, adevérul, dreptatea și lumina lumii acesteia.

Cînd nu știa, ce să se mai facă, iată că-i ese în cale o broască. Acêta să tînguia și să văita, că puii

Piștean vedea prin alegerea lui Zăbun de jude, împlinirea multor dorințe ale sale; și de aceea stăruia cu totă puterea cuvântului său a îndupleca pe Zăbun.

Acesta în urmă își dase învoirea, ceea-ce îi cauză învătătorului o bucurie nespusă. Lacrimi se arătară în unghiul ochilor lui Piștean și gura-i amuțită de valurile emoțiunii depuse trei sărutări ferbinți pe obrazul lui Zăbun.

După aceste semne de dragoste, între glume și povesti urmă un chef până în crepatul zilei.

Piștean și Brânzoiu încântați de isprava ce-o făcuseră și încă mai mult fărmecați de vinul bun vechiu se despărțiră de Zăbun pofțindu-i: somn bun. Apoi braț la braț, povestind și sfătuiindu-se asupra programului lucrării lor pentru alegerea lui Zăbun, scoboriră încet suișul dela ulița lui Zăbun și se îndreptară spre vetrele lor.

III.

Două luni trecură dela plăcuta întrunire în casa lui Zăbun. Acea noapte de veselie curând se perdă în nemărginitul noian al vremii și cele ce îi urmară în loc ca să se țină de ea, să fie asemenea de înviorătoare se schimbă în nopți de nedormire și sbuciumări și-și întinseră aripile întunecose și asupra zilelor lui.

Pacea din familia lui Zăbun încetase și în locuri se vâri neînțelegerea, ura și mânia. Drăgălașa Elena, fata vecinei lui Zăbun era mărul de certă între el și femeia sa.

Zăbun se simte înlăntuit de inima Elenei, a cărei frumseță l'a cucerit și de a cărei dragoste pe lângă toate muștrările și plânsetele femeii sale nu se poate lipsi. Fața lui moroasă și privirea-i încruntată par a-i trada îngrozitorul gând: de a curma viața femeii și copiilor săi, a-și preface averea în cenușe și apoi punându-și banii la chimir a răpi pe Elena dela sinul sermanei sale mame și în urmă a să perde în inima codrilor necălcați de urmă omenescă.

Dar cum se-și facă pe Elena domnițoarea inimii sale? Cum să se apropie de drăgălașa ei mică ureche ca să-i șoptească: Eleno, scumpa mea vecină, mă des-

ei, pușorii ei, cei frumoși și drăgălași, s'au pierdut încâtro-va de acasă. Ea tot îi caută și nu mai poate da de ei.

Maica Domnului înțelege durerea broascei și-i răspunde, că pe micile broscuțe nu le-a vădut nicăiri, dar chiar să le fie vădut, n'a fost putintă să le cunoască pentru-că broască cu broască seamănă.

Că nu-i așa, răspunde broasca. Pui ca ai mei nu mai sunt alții. Să cunosc cât de colo!

Ei sunt:

- „Cu ochii bolbocotei,
- „Cu piciorole
- „Riscăbăiețele
- „Ți-e mai mare dragul de ele. —

Maica Domnului se bucură, vădând atâta iubire de mamă la niște ființe atât de jofse, făcute numai ca în clacă de urzitorul lumii, să bucură și-o binecuvântă zicând:

- „O, răsă brăscă!
- „Să mori și să nu putrezești.
- „Și unde nu-i fi tu, să nu fie apă bună!

Și cu adevărat, că broasca, deși moare, ea tot nu putrezește, ci se uscă numai și unde ea nu se alină, nici apa nu e bună de beut.

Gr. Sima al lui Ion.

part de femei, îmi arunc copii. Îți jertfesc tot numai să voesci a fi a mea. Cum ar fi putut-o face acesta Zăbun când în calea nebuneste-i sale iubiri un gigantic munte se înălța: muntele dragostei fecioreșci pe care Elena o nutrea față de George Codru, prietinel ei din copilărie, de care își legase inima și sôrtea și pe care în fiecare zi îl aștepta se reintôrca dela miliție ca să-i dea mâna de soție.

Elena îi respingea dragostea lui Zăbun și nu voia să scie de darurile cu cari o imbia în pretul unei iubiri neiertate și dejositoare pentru ea. Acesta îl făcea pe Zăbun trist, amar și neliniștit.

Dar cum Zăbun nu-și putea alunga din inimă dragostea ce-o simțea cătră Elena și vădând că ea îl încungiuă, ér femeia sa într'una îl muștră, începă să se indulcască de speranța că Elena fiind odată soția lui Codru va face și el ca și învățatorul Piștean: se va încălzi din când în când la vatra lui Codru.

Până atunci însă se liniști și aștepta ziua alegerii sale de jude, de care își legase mult împlinirea dorinței sale.

IV.

Viața pacinică a Cielanilor de-o săptămână este intreruptă. Ziua, vești grupuri de oameni adunați înaintea porților la divan și sêra tâbărând prin cârcime, unde se înțeleg asupra alegerii de jude nou.

Glasul răgușit de multele strigăte al ispravnicilor, cari cutreeră stradele sberând: Trăiască Zăbun! este însoțit de lătratul și urletele cânilor....

A trecut deja ziua alegerii noului reprezentante comunale, care și-a revărsat rațele de bucurie asupra oamenilor partidei lui Zăbun. Pavel, ales reprezentant comunal își deschise drumul spre scaunul de chinez. Ziua alegerii sosi și învățatorul Piștean aședă omeniului Zăbun în cârcima lui Iosif Vițel, de unde așteptau cu nerăbdare ca să erumpă.

Momentul sosi și focul, care ardea ascuns ca într'un vulcan și băga în spaimă pe contrarii lui Zăbun izbucni cu putere. Casa comunală fu impresurată din toate părțile. Sberetele și strigătele asurđitoare, amenințările însoțite de mișcări oratorice cu puterea convingătoare a pumnului, apoi învâlmășela, în care unele femei curioșe de-a vedé alegerea fuseseră aprôpe strivite: îi ofereau o priveliște uimitore.

Pe la ôrele patru după amedă se auđia nunai un murmur intrerupt de dese strigăte: Trăiască chinezul Zăbun! și de sberetele răgușite: Mișelie! Nedreptate! eșite din pepturile amărite ale protivnicilor lui Zăbun.

Actul alegerii se termină: Zăbun fu ales chinez, ear mulțimea învingătoare înainta veselă spre cârcima lui Iosif Vițel ca să se adape cu rachiul cârcimarului.

Cielanii aveau și de bucurie, căreia voiau să trădescă cu trup cu suflet; nu se gândiau însă și nu puteau crede că cele de mai apoi cât de negre și cât de durerose le vor fi.

V.

Era Dumineca din săptămâna albă. Gerul cumplit dela anul nou și Bobotéză își perdă puterea de tot. Movilele de zăpadă, formate pe la cotiturile stradelor și pe de marginea drumurilor de turbații viscoli cari frământaseră, după Crăciun, o săptămână întregă marea de omēt, începeau a se topi. Un sôre călduț inveselia în ziua acesta inima Cielanilor și mai ales a unei cete de bêtrâni, cari înainte de-a intra la servițiuil dumeđeesc stăteau, după obiceiul satului, cu capetele descoperite și albe ca și vestmântul ernii, la divan, cum dic Cielanii înaintea bisericeii.

După mișcările lor line și domole se vedea că mânia și patimele atîtate și aprinse din cauza alegerii noului jude, care era contra voinței și dorinței lor, se mai liniștiseră.

Sunetul clopotelor aduna credincioșii la biserică.

Bărbații, cu cojoc de piele, de colorea scortişoarei cei cu dare de mână și cei mai sermani, cu cojoc albe, ce cădeau pănă în jos de genunchi, lăsând abia să se vadă partea din jos a portului lor de pânză, intrau pe ușa bisericii din spre stradă.

(Va urma.)

DELA SATE.

Afară-i întunec și vremuesc criveții
Și năpădesc în suflet durerile vieții,
Fulgi de neană-alergă și se lovesc de geamuri,
Ori se lipsesc molatic de spărioase ramuri —
Ce tremură și-ascultă a viscolului cânturi
Cum zăieră năvalnic pe aripe de vânturi;

E pe la mezul nopții, și-i pace pretutindeni
Și numa 'n codrii-acuma ca 'n noaptea de Armindeni
Tresar și ici și colea năluci, și pe răsore
Să mișcă câte-o umbră prin codrii de ninsore,
De cugeti că nu-i alta, ci-i viu pustiu 'ntreg
Er lupii și dihanii în taină se 'nfeleg.

Dar nu dorm toți, că Stanca, cu furca subsuoră
Privesc 'n întunec — de ieri s'a dus la móră
Bădițul ei cu murga, și uite nu mai vine —
De-atâta neastempăr îi stă sângele 'n vine;
Ea-astéptă la feréstră cu ochi perduți în zare
Și precum geme vântul — inima ei tresare. —

In vatră ard tăciunii, și cina-i tot la foc
In casă-s rânduie tóte la a'lor loc.
Și-'n légăn puilul mamii cu pèrul lung bălai,
Sé-'ngână 'n visu-i dulce cu ângerii din rai —
Er dènsul nu mai vine! și uite ce potop —
Stanca-și simte uđi ochii de-al lacrimilor strop;

Boziaș.

Sărută pruncu 'n légăn, să strecură afară
Privesc 'n întunec, și-ascultă, să 'nșioră —
Și-i pare că aude departe pe câmpie
Că ar muți furtuna și mai cu grea urgie,
Ea plécă preste câmpuri, în calea lui să ducé....
Credința și iubirea și dorul o conducé.

Și-ajunge în reserucea de căi, între hotară —
Crivețul vremuesc, obrazii-i ard ca 'n pară,
Departe se aude un urlet ce-o 'ngrozescé
Dar nici un semn de viață în juru-i nu zărescé,
Ea numai se de sine, își perde 'ntreaga minte
Și fără a se face pornescé înainte.

De-odată i-se pare că aude un pas și vede
Că ceva-i vine în față, puterea tótă-și perde —
Un vers întrebă cine-i? dar cine-ar și fi altul
— „Io-s Stanca dîce dènsa — și imi astept bărbatul —
Că-i dus și numai vine, și n'am în suflet pace“
Și el o strînge în brațu și-o mustră: ce-ai stat a face?

Apoi pornesc și ambii ajung în grabă acasă,
Nevasta rânduiesc și pune cina 'n masă —
Și se deșteptă puilul din légăn și suride
Spre tată și spre mamă mînuțele-și întinde —
Își uită să cînceze părinții, și-și uită
Cum vremuesc criveții în noaptea cea de-afară.

V. B. Muntenescu.

GEORGE DANDIN sau BĂRBATUL INȘELAT.

Comedie în 3 acte după Molière

(Urmare.)

Trad. de Iosif Schiopul.

SCENA 7.

George Dandin. Lubin.

Dandin (la o parte) Érași e aci omul meu. De l'ași putea îndupleca să spună tóte părinților ei.

Lubin. Aha, ești aci! Te-am rugat să nu spui cuiva, că m'ai văduț eșind din casa acésta și ai făcut-o totuși!

Dandin. Eu?

Lubin. Da! Ai descoperit totul bărbatului și ești cauza certe de mai nainte. Mă bucur, că am avut ocaziune de a te cunósce. De acum mă voi feri, să-ți mai spun ceva.

Dandin. Ascultă, prietine —

Lubin. Dacă nu ți-ar fi umblat gura, ți-aș spune acuma ce se întèmplă în casa acésta, dar așa nu vei seî nimica!

Dandin. Cum? Ce se întèmplă?

Lubin. Nimic! Nimic! Veđi dacă ți-a umblat gura. Poți aștepta, dela mine nu mai afli nimica.

Dandin. Așteptă puțin!

Lubin. Nu!

Dandin. Am să-ți spun ceva!

Lubin. Sciu bine, a-i voi să afli ceva.

Dandin. Ba nu!

Lubin. Las', nu sunt așa prost, sciu ce vrei!

Dandin. De tot altceva! Ascultă!

Lubin. Nu mă prinđi! Ai voi să afli, că óre dl viconte a dat Claudinei bani, și că ea l'a condus la stăpána ei! Nu sunt așa prost.

Dandin. Te rog.

Lubin. Nu!

Dandin. Iți dau —

Lubin. Nimic.

SCENA 8.

George Dandin (singur)

Cu prostul acesta nu poți începe nimica. Dar ce i-a scăpat din gură imi póte folosi, și dacă cavalerul ei e încă în casă voi putea dovedi purtarea ei înaintea părinților. Numai nu sciu cum să încep lucrul. Dacă intru în casă, se cară de acolo, și înzădar a-și spune, că l'am văduț eu ochii mei, nime nu m'ar crede. Dacă mă duc după părinții ei într'aceea să cară — tot acolo

suntem! De ași sci numai ce se întemplă înăuntru (Privesce prin gaura cheiei) Dumneșeule! Nu mai incapa indoielă! L'am văcut! Sôrtea imi întinde dovada cea mai eclatantă, ér norocul imi aduce părinții în cale.

SCENA 9.

Domnul și Dómna de Sotenville. George Dandin.

Dandin. Mai nainte nu ați voit să mă credeți, și fiica dvóstre a învins. Acuma însă vă pot dovedi că totuși eu am avut drept.

Dl de Sotenville. Cum, încă tot ești necăjit?

Dandin. Da, încă tot, și nici când nu am avut mai multă cauză ca acuma.

Dómna de Sotenville. Ér vrei să ne porți de nas.

Dandin. Da, stimată dómna, par'că eu mine ar face altmintrelea.

Dl de Sotenville. Nu vei înceta odată a te mai plânge?

Dandin. Nu! Dar voi înceta de a mai suferi așa ceva.

Dómna de Sotenville. Nu vrei să ne spui în fine, ce ai érá?

Dandin. V'o spun verde, nevasta mea mă desonoréză.

Dómna de Sotenville. Dumneșeule! Invață a te esprima cevași mai fin.

Dl de Sotenville. Alege-ți expresiuni mai puțin vătămătore.

Dandin. Cuțitul a ajuns până la os. Nu mai am ce alege!

Dómna de Sotenville. Cugetă, că soția dtale e o nobilă!

Dandin. Ah! Cuget prea mult și voi cugeta mereu la aceea!

Dl de Sotenville. Dar atunci ar trebui să cugeți și la aceea, să vorbești cu mai mult respect despre dënșă.

Dandin. Dar de ce nu se cugetă și dënșă a mă tracta cu mai mult respect! Cum! Deóre-ce e o domnișórá nobilă, sé-i fie permis a face cu mine ce voiesce, fără ca eu să pot dice un cuvânt?

Dl de Sotenville. Ce ai éráș? Nu ai văcut ați diminéță, că domnul, despre care ne-ai vorbit, îi este necunoscut?

Dandin. Da, e așa! Dar ce ve-ți dice, dacă vă voi aréta, că cavalerul acela acuma e la dënșă?

Dómna de Sotenville. La dënșă?

Dandin. Da, la dënșă, și în casa mea!

Dl de Sotenville. În casa dtale?

Dandin. Da, în casa mea proprie.

Dómna de Sotenville. Dacă e așa suntem pe partea dtale.

Dl de Sotenville. Vom sci apéra onórea casei nóstre, și dacă e adevérat, îți dăm voie liberă să o pedepsești cum voiesci.

Dandin. Veniți după mine.

Dómna de Sotenville. Să nu te înșeli éráși!

Dl de Sotenville. Să nu o pătesci ca mai nainte,

Dandin. Veți vedea îndată (Arată pe Clitandre și Angelica, care es din casă) Priviți! Am mințit?

SCENA 10.

Angelica. Clitandre. Claudine. — Dl și Dómna de Sotenville cu George Dandin în fund.

Angelica (cătră Clitandre) Adio! Mi-e frică, că ne-a surprinde cineva și trebuie să mă pădesc!

Clitandre. Promite-mi cel puțin, că ne vom întâlni éráși de sérá.

Angelica. Voiu face tot posibilul.

Dandin (cătră Dl și Dómna de Sotenville) Să ne apropiem încet, să nu ne auđă.

Claudine (spăriată cătră Angelica) Ah! stimată dómna, totul e pierdut! Acolo sunt părinții dvóstre, împreună cu dl Dandin.

Clitandre. Ceriule!

Angelica (încet cătră Clitandre și Claudine) Tăceți și lăsați-mă să vorbesc eu. (Tare, cătră Clitandre) Cum? După scena de mai nainte cutezi a te purta astfel? Așa-ți ascunđi sentimentele? Mi se spune, că ești amorisat în mine și umbli să mă căștigi; eu mi-am aréat indignarea în fața tuturor; dta negi și susții, că nici când nu ți-a stat în gând a mă vătéma și totuși ai cutesanța a mă cerceta încă în aceeași ți, a-mi declara amor, a-mi povesti multe de tóte cu scop de a mă căștiga, ca și când ași fi în stare a rumpe jurământul făcut înaintea altarului bărbatului meu și a mă abate dela calea virtuței! O dacă ar afla-o tatăl meu! Te-ar învêta omenie! Dar eu mă voiu păđi să-i spun ceva (făcând Claudinei semn să aducă un baston) Dar ai să veđi, că nu-mi lipsesce curagiul a résbuna o astfel de ofensă. (Angelica ia bastonul și-l ridică în potriwa lui Clitandre, care se feresce așa, încât bătaia o capétă Dandin).

Clitandre (strigă ca și când ar fi lovit) Mai încet! Mai —

SCENA 11.

Dl și Dómna de Sotenville. Angelica. George Dandin. Claudine.

Claudine. Numai înainte, o merită!

Angelica (se face ca și când ar vorbi cu Clitandre) De altă dată vino éráș!

Claudine. Acuma scii cu cine ai de lucru.

Angelica (nimită) Ah! Tatăl meu ești aci?

Dl de Sotenville. Da. iubita mea fică, și cu bucurie am văcut că te-ai aréat démnă de familia, din care faci parte. Lasă să te imbrătoșez.

Dómna de Sotenville. Și eu, fiica mea! Mă veđi plângénd, căci prin faptele tale ved, că în vinele tale curge sângele meu.

Dl de Sotenville. Cât de fericit trebuie să fi, ginere! Cele veđute trebuie să fie balsam pentru dta! Nici de astădată nu ai avut cauză a te plânge.

Dómna de Sotenville. Țeu, ginere, nu mai ai cauză a fi necăjit.

Claudine. Ce ânger de femeie.

Dandin (la o parte) Blăstémată!

Dl de Sotenville. Ce vrei? Nici nu mulțamesci soției dtale pentru iubirea ei?

Angelica. Nu, tată, nu are de ce să-mi mulțaméscă. Tot ce am făcut, am făcut pentru mine.

Dl de Sotenville. Unde te duci fiica mea?

Angelica. Mă duc, tată, să nu fiu silită a asculta complimentele lui.

Claudine. Ce femeie! Ar trebui să-o adori!

Dandin (la o parte) Creatură blăstémată.

SCENA 12.

Dl și Dómna de Sotenville. George Dandin.

Dl de Sotenville. E încă mánioasă pentru scena de mai nainte, dar mánia ei va trece în curénd.

Adio acuma, ginere, nu ai de ce să te neliniștesci. Impăcați-vé și rógă-o de iertare.

Dómna de Sotenville. Nu uita, că eu am crescut-o și am crescut-o bine! Adio! Mă bucur din inimă, că tóte s'au aplanat așa de frumos.

SCENA 13.

George Dandin (singur).

Nu mai ție nimic, ar fi numai înzădar. Póte fi sórtea cuiva mai tristă ca a mea? Da, trebuie să ad-

mir istețimea, cu care să scie scóte din tóte și tot pe socotéla mea. Óre totdeauna va fi așa? Nu-mi va succede când-va a o surprinde? Dómnne ajută-mi să dovedesc tuturor, că sunt nevinovat, că eu sunt în dreptul meu.

(Va urma.)

COPILĂ TU CE CREȚI?

*De-un șir de ani tot numa
O biată rândunea
Vedui, vai, mai ántáiu;
De-aceea, draga mea,
Am fost eu pán' acuma
Tot singur și pustiu.*

*Din nou e primă-vară...
Și-or trece prin liveți
Er rândunici șlobii; —
Copilă, tu ce creți:
Vede-voi una érá, —
Ori done — mai ántái!?*

Alexandru.

FELIURITE.

Despre îmbrăcăminte.

(Urmare.)

Să recomandă fórté mult repaus pe timpul căldurilor mari, mai cu seamă pentru agricultori, trebuie să stee dela lucru dela 12—2 óre după ameáci când căldura este fórté mare.

Diminéța când ese din casă, nici-odată nu trebuie să iasă cu stomachul gol, ci în totdeauna să mánce ceva.

Pentru timpul de iarnă, hrana trebuie se fie indestulătoare și hrănitóre, compusă din cărnuri și grásime, în resumat însă omul în timpul iernei trebuie a se hrăni bine și a se pune în cele mai bune condițiuni igienice, pentru a putea lupta contra frigului. În totdeauna diminéța să nu iasă afară din casă până nu va lua un ceaiu rusesc cu puțin rum, sau lapte, după plăcere, sau o cafea cu lapte.

Beuturile spirituóse care sunt oprite cu totul în timpul verei, acuma se recomandă, dar în cantități fórté mici și și atunci numai în timpul mesei. Ceaiul și cafeaua négră se preferă mai mult în timpurile reci.

Frigul mare la om gonește sângele dela piele cătră plămâni și creer, și omul este espus la apoplexie.

Higiena dar sfátueșce a se păđi fórté mult de frig mare, căci s'a vėđut mai în totdeauna cele mai multe ființe căđute victima gerului, după cum a fost și în iarna anului 1892—93. Celebrul medic Sydenham fórté cu drept ție: „*Et sane existimo plures frigore, quam peste, gladio atque fame simul omnibus perire*“ (frigul au causat mai mulți morți decât sabia, ciurma și fómetea tóte trei reunite).

Hainele în timpul ernei trebuie se fie bine stránse pe corp, ele trebuiesc făcute de lână sau bláni bine uscate și încheate la piept. Materiele gróse, dese și de culóre închisă sunt cele mai bune în contra frigului. Doué cămăși puse pe corp țin mai multă căldură decât două haine pe deasupra, care pe lângă altele îngreunéză corpul și îi împedecă libertatea mișcării.

(Va urma.)

Dr. Elefterescu.

Una și alta.

Miopie. Un điar englez scrie următoarele:

În orașul X. un ampioiat, fórté scurt la vedere sosind acasă, observă pe masă un frumos buchet de flori. A, își gândi el, buchetul acesta va fi al nevastei mele — și ca florile să stea nevestejite, și astfel să facă nevastei o plăcere, puse buchetul în un ciubér cu apă.

Preste o jumătate de óră sosesc acasă nevasta și vėđend lucrul bărbatu-so, începe a țipa... Ce era adecă? Ampioiatul pusese în apă pălăria nouă de nouță a nevastei sale, împodobită cu flori. El a cugetat că e un buchet de flori pe masă.....

* * *

Femeile în constituție. În nrul trecut am vorbit despre dreptul de votare al femeilor, ce li s'a dat în Zelanda și Australia de sud. Dar și în alte state li s'a deschis femeilor calea, de a putea lua parte activă la unele afaceri publice.

Astfel în Englitera prin legea din 5 Martie 1894 s'a decretat, că în comune la alegerile de consilieri în afaceri *bisericesci, școlare și de paupertate* au drept de vot electoral activ și pasiv nu numai *fetele și femeile vėduve*, ci și *femeile măritate*, cari dispun de avere proprie.

Prima alegere, basată pe acésta lege s'a efectuit în Decembre a. tr. Între concurenți de consilieri au fost 458 de femei, dintre cari au fost alese 391.

Între țerile europene mai merită amintire în privința acésta Finlanda. Aici mai multe femei sunt aplicate în diferite institute și ateliere. Casarul secundar al băncii de stat din Finlanda este o femeie; în anul universitar trecut au studiat la universitatea din Helsingfors 81 de fete. Femeile din Finlanda iau parte activă la alegerea de preot și femeile pot fi alese de consilieri școlastici și de paupertate. În anul trecut 45 de femei au fost conducătoare de ateliere și 125 de femei au fost consilieri în afaceri de paupertate.

În America încă s'au făcut progrese pe acésta cale. În statul Wyoming, unde femeile au drepturi egale cu bărbații dela 1869 ministrul de instrucție este dómna Real. În statul Colorado, unde femeilor li s'a dat drept

de votare în Decembrie 1893, la alegerile din urmă au fost alese ca deputați 3 femei. Dintre aceste dăma Cressingham escelează prin oratoria ei în parlament. Și în statul Colorado se află o femeie în fruntea ministeriului de instrucție, dăma Angenette Peary.

În Zelanda-Nouă, femeile, afară de deputați, pot fi alese și în administrația comunală. Astfel în Onchunga a fost aleasă o femeie ca primar; numele ei e Yates. Acesta e unicul primar-femeie pe întreg rotogolul pământului.

Anecdote.

Medicul beutor.

Un doctor când e doctor, se stea de doctorie, Iar nu se umble'n cărcime la vin și la rachie; Căci omul învățat când bea își bea din minte Și nu arare-ori se mai și compromite.

Așa odat'un doctor cam bine îmbătat, La un bolnav de friguri odat'a fost chemat; Deși cam amețit, dar consciu de chieamare El plécă îndat' la bolnav fără de-amânare, Și cum intrase 'n casă, el face cum e usul Și pipăie 'ntăi peptul, apoi încercă pulsul; Dar cum era cam beat, ba chiar și mănios Iși prinde mâna lui și nu dela morbos, Pulsul bătea tare, ér' el plin de mănție Iși dice, bade dragă, bóla-i din rachie.

Căci mâna asta spune că te-ai fi îmbătat Să șcii cum bate pulsul, e lucru de mirat!⁶ — Dar bine, domnul Doctor, că mâna nu-i a mea Și dacă bate pulsul ești beat chiar D-ta!⁶

București, Martie, 1895. I. Căndea.

Deslegarea găciturii din Nr. 5 al fôiei năstre este următoreea:

Viața-i un rîu mare,
Mult repede și rece,
A cărui undă omul
De-a notul când o trece,
La mal nici când nu pôte
Eși unde a dorit,
De valuri totdeauna,
Mai jos este el răpit.

Corect au deslegat-o următorele dămne, domnișore și domni: Răfla Monda (S. Georgiul rom.), Benjamin Trif (Blaș), Victoria Aron (Galați), Olimpia și Augusta Vlăduțiu și Emil Cigarean (Turda), Isita Todoran (Cetatea de Baltă), Nicolae Onciul (Uzdin), Sofia Cothișel (Certeje), Silvia Popoviciu (Abrud), Ioan St. Pavelea (Năsăud), Lucreția Magda (Feneș), G. Lipovan (Maciova), Iosefina Marcicac (Alba-Iulia), Eugenia Pop și Mărioara Comanici (Venetia inf.), Ștefan Fărcaș (Sibiin), Ludovica Vlaie și Răfaela Vlaie (Blaș), Victoria Rosea și Petru Rosea (Alba-Iulia), Cornelia Ștoica (Oena), Gavril Bozoșan (Biertan), Sext Camil Negrea, Victor Negrea, Eugen Șimonca, Aurel Găjia, Emil Rus, Ioan Maior, Mihail Jivanca Lugojanul și Tiberiu Bredicean (toți din Blaș), Dum. Amar (Șiria).

Premiul la sortare l-a căștigat doamna Răfla Monda din Săn-Georgiul român.

Găcitură

de A. în S.

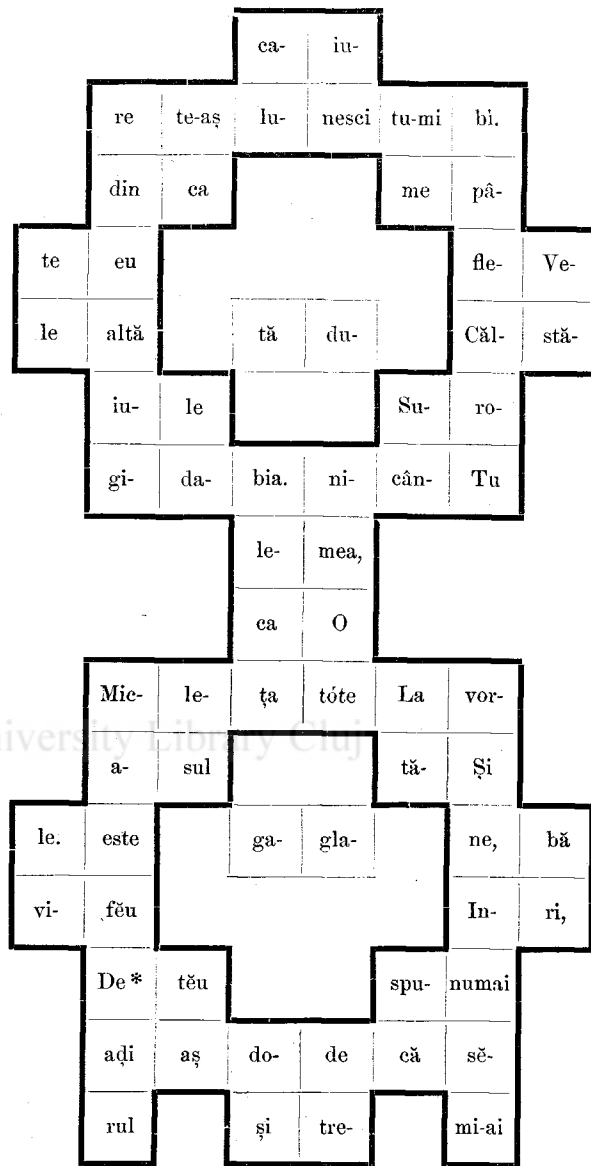
În jurul unei grădini este un părete a cărui înălțime e de 20 de metri. Un melciu se decide la o călătoria grăznică: a voit s'ajungă sus pe păretele acesta. Tótă ziua călătoria 5 metri, însă tótă noptea cădea înderept 4 metri.

E întrebarea în câte zile a ajuns sus pe părete?

Terminul de deslegare este până în 28 Martie (9 Aprile) a. c.

Găcitură de șac.

De Nicolae Onciul.

Să pôte deslega după săritura calului, începând dela silaba signată cu steluță.

Terminul de deslegare este până în 28 Martiu (9 Aprile) a. c.

Între deslegători, cari sunt abonați se va sorta „Poesiile lui Bolintinean“. (Colecțiunea Șaraga).

Correspondența.

I. C. în Buc. Anecdota a dăua nu o putem publica. Cred, că șcii cauza.

Gr. S. lui I. Mulțămiriile năstre. Să vor publica pe rând.

I. T. în Făg. Regretăm, dar poesiile sunt slabe.

Al. M. a lui V. în C. La societate trimitem fôia. Urměză epistola. Red.